

налитѣ събития или ги описвали, както на тѣхъ прилѣгало. Цензурата действувала съ най-голѣма строгостъ. Тя не пропускала такива „страшни“ думи като „нация“, „конституция“ и „свобода“. Най-добритѣ синове на страната я напущали, та задъ граница да могатъ да пишатъ свободно.

*

Дълги години следъ като била премахната цензурата, ржководени отъ сжщитѣ причини, пакъ преследвали печата, но сега по другъ начинъ. Въ Франция презъ царуването на Наполеонъ III единъ отъ министритѣ му, Руеръ, вмѣсто премахнатата цензура въвелъ системата на **предпазване**: ако една книга не имъ харесвала, преследвали я следъ като била отпечатана. Тази страшна гонитба принудила печата да бжде „по-мекъ“, за да се отърве отъ притѣснения и глоби. Много издателства били закрити.

Въ 18. вѣкъ въ Англия, за да се направи свободното слово недостъпно за широкитѣ народни маси, измислена била друга мѣрка. Въведенъ билъ особенъ **печатенъ данѣкъ** на вестницитѣ. Цената на всѣки брой отъ вестника и на всѣко печатано въ него обявление била удвоявана. По такъвъ начинъ печатниятъ данѣкъ правѣлъ вестника недосегаемъ разкошъ за беднитѣ класи. Много справедливо билъ нареченъ той „данѣкъ на знанието“.

Споменатиятъ по-горе министъръ Руеръ предложилъ да се въведе и въ Франция такъвъ „печатенъ данѣкъ“ не само на вестницитѣ, но и на дребнитѣ евтини книжки, въ които били разглеждани политически и стопански въпроси. Споредъ неговитѣ думи, тази мѣрка щѣла да допринесе двойна полза: първо, ще увеличи държавния налогъ съ шестъ милиона франка и второ, „ще спаси обществото отъ тѣзи престѣпни учения, които евтината книга разпространява по всички малки кѣтчета на Франция“.

Практикувала се още една мѣрка за стѣснение на печата: изисквали залогъ и при това доста голѣмъ — 140,000 франка, за да се сдобие право за издаване на вестникъ. Тази мѣрка целѣла да съсрѣдоточи периодическия печатъ въ ржцетѣ на капиталисти. И ненапрасдно Ламене, който издавалъ вестникъ за народа, писалъ: „Сега ти трѣбватъ много, много пари, за да имашъ право да говоришъ . . . Мълчи, сиромахо!“

И въ Русия печатътъ е преживѣлъ всички видове преследвания, каквито нѣкога сжществували.

Още отъ времето на Петра Велики е билъ въведенъ надзоръ надъ книгитѣ, та да не се печататъ опасни работи. При Екатерина II въведена била цензура и започнали наказанията.